

9 BİN YILLIK DELİKANLI ÇUMRA

CİLT: 5 • SAYI: 8

ÇUMRA KÜLTÜR VE SANAT TOPLULUĞU ADINA :
SADIK GÖKCE- SEDAT ULUPINARLI-ANUŞ GÖKÇE

28 OCAK 2026 ÇARŞAMBA

SOSYAL MEDYA SARMALI

YAYIN KURULU

- SADIK GÖKCE
- SEDAT ULUPINARLI
- ZEKİ TÜRKER
- ANUŞ GÖKCE
- MUSTAFA YAVUZ ÇOLAK
- ELİFE YILMAZ MISRAL

İÇİNDEKİLER

- SOSYAL MEDYA SARMALI
- PROF. DR. FİRDEVS GÜNEŞ
- ÇOCUK KİTAPLARINDA CİNSİYETÇİLİK-2
- FATMA BARDAKÇI
- SENİ SEVİYORUM (ŞİİR)
- YUNUS EMRE KÜÇÜK
- İBRAHİM OĞUZ (YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ)
- SEDAT ULUPINARLI
- AV. HAYDAR KOYUNCU (1)
- PROF. DR. MEVLÜT MÜLAYİM
- DUYGULARIN SAVAŞI!.. (ŞİİR)
- UĞUR KÖFE
- GÖKTEPE (ŞİİR)
- ANUŞ GÖKCE
- LAPA LAPA KAR YAĞAN YILLAR (ŞİİR)
- MERYEM ÖĞÜTCÜOĞLU

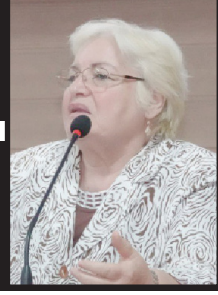
SOSYAL MEDYA SARMALI

Beğenme, paylaşma, yorum yapma... Sosyal medya,

çevrimiçi bağlantılarla etkileşimde bulunulan dijital platformlardır. Bunlar yoluyla iletiler gönderilmekte, fotoğraf, video ve yazılar paylaşılmakta, görüntülenmekte, bilgi, deneyim ve anılar aktarılmaktadır. Bu yönüyle çoğu kişinin hayatında önemli rol oynamaktadır. Sadece yetişkinler değil, çocuk ve gençler de sosyal ağlarda sürekli gezmekte ve etkileşimde bulunmaktadır. Özellikle gençler küçük yaşlardan itibaren bu çevrimiçi platformlarda yer almaya, profil oluşturmaya ve aktif sosyal etkileşime girmeye çabalamaktadır. Sosyal medya çocuk ve gençler için bazı yararlar sağlamakta ancak önemli tehlikeleri de içermektedir. Ailelerin bunları bilmesi ve önlemler alması gerekmektedir.

Sosyal medya denilince Facebook, Instagram, LinkedIn gibi sosyal ağlar, YouTube, TikTok gibi video platformları, WhatsApp ve Telegram gibi anlık mesajlaşma servisleri akla gelmektedir. Facebook, metin, resim, video gibi içeriklerin paylaşıldığı, Instagram fotoğrafların yüklendiği sosyal ağlardır. Bu ağlarda kullanıcılar kendi hayatlarını ve deneyimlerini sergileyen fotoğraflar paylaşmaktadır. YouTube, videoların yüklendiği ve video formatındaki içeriklerin izlendiği video paylaşım platformudur. TikTok ise dans, komedi,

PROF. DR. FİRDEVS GÜNEŞ

eğitim gibi çeşitli içerikte kısa videolar oluşturma, paylaşma ve canlı yayın yapmaya olanak tanıyan bir sosyal medya uygulamasıdır. Videolar genellikle müzik eşliğinde çekici olarak sunulmaktadır. WhatsApp ve Telegram en yaygın anlık mesajlaşma servisleridir. Facebook, Instagram, YouTube ve TikTok kullanımı için çocukların en az 13 yaşında olması, 18 yaşından küçükler için ebeveyn izninin bulunması gerekmektedir. Ancak yaş sınırına uyulmadığı ve kontrol edilmediği bilinmektedir.

Olumlu Yönleri: Sosyal medya doğru kullanıldığı takdirde çocuk ve gençlere çeşitli yararlar sağlamaktadır. Bunların başında kolay iletişim gelmektedir. Bu ağlar sayesinde çocuk ve gençler okul dışında dilediği zaman sınıf arkadaşlarıyla iletişim kurabilir ve bilgi alışverişinde bulunabilirler. Ödev ve okul projelerinde iş birliği yapabilirler. Bilgi ve becerileri hızlı bir şekilde paylaşabilirler. Sosyal medyanın ikinci önemli yararı bireysel gelişime katkı sağlamasıdır. Çocuk ve gençlere ilgi alanlarına yönelik gruplara katılma, hobilerine ilişkin bilgiler edinme, dil, zihin ve sosyal becerilerini geliştirme olanakları sunar. Böylece sosyal medya kişiliklerini keşfetmelerine ve bunu güvenle ifade etmelerine yardımcı olur. Hatta ilgi alanlarını ve hobilerini güçlendirebilir.

Üçüncü önemli yararı ise sosyal etkileşimi artırmasıdır. Çocuk ve gençler sosyal medyada arkadaşlarının ve tanınmış kişilerin paylaşımlarını görüntüler, izler, beğeni ve yorum yapabilirler. Böylece yeni bilgi ve beceriler öğrenebilir, gelişmeleri izleyebilir ve keşifler yapabilirler. Kendileri de yazı ya da görsel paylaşarak geri bildirim alırlar. Bunlar sosyal etkileşimi artırmaktadır. Bir diğeri ise sosyal medya, utangaç gençlerin kendilerini ifade etmelerini sağlamakta, bir topluluğa ait olma izlenimi vermekte, açık tartışmayı teşvik etmekte ve emojilerle duygularını belirtmesine olanak tanımaktadır. Sosyal medyayı doğru kullanmak için ailelerin çocuklarına dijital dünyayı tanıtmaları ve sosyal medyadan nasıl yararlanacaklarını anlatmaları gerekmektedir.

Olumsuz Yönleri: Sosyal medya olumlu olduğu kadar olumsuz yönleri de içermektedir. Özellikle çocuk ve gençler için ciddi tehlikeleri bulunmaktadır. Onları küçük yaştan itibaren sosyal medyanın tehlikelerinden korumak gerekmektedir. Bu tehlikelerden bazıları şöyledir:

Yanılıcı görüntüler: Çoğu kullanıcı sosyal medyada hayatının sadece olumlu yönlerini sergileyen güzel, şık ve gösterişli fotoğraflar yayınlamaktadır. Yani çeşitli fotoğraflarla zengin, lüks, ışıltılı, şatafatlı ve mükemmel bir hayat gösterisi sunulmaktadır. Özellikle fenomenlerin paylaşımlarında bu durum açıkça görülmektedir. Örneğin lüks arabalar, villalar, lokantalar, kıyafetler, saç tasarımları, makyajlar, takılar, çantalar, güneş gözlükleri vb. Bazı gençler bu görüntülerden çok etkilenmekte, lüks yaşantılarıyla öne çıkan bu kişileri model almaktadır. Onlar gibi yaşamak için kısa yoldan zengin olma hevesine ve çabasına kapılmaktadır. Sosyal medya fenomenine veya ünlü bir sanatçıya hayranlık duymak ergenliğin normal bir gelişim özelliğidir. Ancak bu durum sınırlı ve bilinçli olmalıdır. Kontrolsüz hayranlık gençleri mutsuzluğa sürüklemekte, kendi hayatlarına veya içinde bulundukları koşullara üzülmelerine neden olmaktadır. Bu durum zamanla ruh sağlığı üzerinde yıkıcı etkilere neden olabilmektedir. Araştırmalara göre, sosyal medya ile gençlerde artan kaygı, depresyon, yalnızlık, kendine zarar verme ve intihar düşünceleri arasında ilişki bulunmaktadır.

Düzenlenmiş fotoğraflar: Fenomenler ile bazı kullanıcılar sosyal medyada paylaşılan fotoğraflarda hep mükemmel görünmektedir. Bu onların doğal görünüşleri değildir. Tam tersine filtre, efekt, foto shop gibi fotoğraf düzenleme tekniklerinin sonucudur. Fotoğrafların daha etkileyici görünmesi için düzenleme programları kullanılmakta, çeşitli işlemlerle istenilen görüntüler oluşturulmaktadır. Fotoğraflara renk, ışık ve gölge ekleme, cilt tonunu değiştirme, göz, burun ve ağız özellikleri düzenleme, gençleştirme, parlayan efektler kullanma gibi işlemler uygulanmaktadır. Bu tür tekniklerle eşsiz görüntüler elde edilmekte, gösterişli ve güzel resimler paylaşılmaktadır. Bunlar şarkı, türkü ve müziklerle de desteklenmektedir. Aileler çocuk ve gençlere sosyal medyadaki resimlerin her zaman gerçek olmadığını, görüntülerin çoğu zaman abartılı bir şekilde düzenlenmiş veya kurgulanmış olduğunu açıklamalıdır.

Sanal kimlik: Sosyal medya meşhur olmanın en kolay yoludur. Bazı kullanıcılar ilginç yol, yöntem ve görüntülerle dikkat çekmeye, arzu ettikleri kimliklere girerek kendilerini farklı göstermeye çalışmaktadır. Özellikle fenomen veya ünlülere özenen gençler sosyal medyada kendilerini daha güzel, daha zengin, daha eğitimli, önemli bir iş adamı ya da meslek sahibi, konunun uzmanı, usta gibi tanıtmakta, farklı görünümüler vermektedirler. Oluşturulan sanal kimliğe uygun görseller, videolar ve yazılar paylaşmaktadırlar. Bir süre sonra sanal kimliğin etkisinde kalarak kendilerini öyle hissetmektedirler. Bu durum gerçek yaşamdaki kimlikle sanal kimliğin çatışmasını getirmektedir. Bireyin zamanla kendi oluşturduğu sanal kimliği daha çok benimsemesi, kendi öz benliğine yabancılaşmasına neden olmaktadır. Böylece sosyal medya sarmalına düşmekte ve gerçek kimliğinden uzaklaşmaktadır. Bazıları meşhur olma ya da sanal kimlik uğruna tüm birikimini harcamakta, evden kaçmakta, aile ve yuvasını dağıtmakta, yasa dışı yollara, sanal kumara, yasaklı maddelere yönelmekte, suç işlemekte ve intihar etmektedir.

Uygunsuz içerikler: Çoğu sosyal medyada çeşitli konularda içerikler yayınlanmaktadır. Çoğu platformda uygunsuz ve olumsuz içerikler için filtre konulmaktadır. Buna rağmen çocuk ve gençler yaşlarına uygun olmayan

mesajlar, çıplaklık, vahşet ve şiddet içerikli görsellerle karşılaşmaktadır. Bazı kişiler kasıtlı olarak reklam, propaganda, tehdit ya da nefret içerikli mesajlar yayınlamaktadır. Ayrıca çevrimiçi yollarla kolaylaşan siber zorbalık, tehdit, baskı, hakaret, her türlü dolandırıcılık, veri hırsızlığı, kötü niyetli kişilerin ağına düşme, kötü alışkanlıklar, kumar tehlikesi, kandırma içerikli yayınlar da görülmektedir. Böyle durumlarda çocukların fazla etkilenmemesi için önlemler almak ve rehberlik etmek gerekmektedir.

Bağımlılık yapma: Sosyal medya bağımlılık yapacak şekilde tasarlanmıştır. Dijital bağımlılık da denilen bu olgu, sosyal medya uygulamalarının tasarım ve sunum şeklinden kaynaklanmaktadır. Video oyunlarında olduğu gibi sosyal medyada da kullanıcıları uzun süre platformda tutmak üzere teknikler uygulanmaktadır. Örneğin videoları tekrar tekrar izleme gibi. Kullanıcılar fotoğraf, video, klip, müzik, paylaşım, beğeni ve yorum derken sosyal medya sarmalına kendilerini kaptırmaları ve zamanı unutmaları beklenmektedir. Bu nedenle 13- 24 yaş arası gençlerin neredeyse dörtte biri sosyal medya bağımlısıdır. Bunlar sosyal medyadan kopmakta çok zorlanmakta ve içinde saatlerce gezinmektedir. Bunu önlemek için süre ve kurallar belirlenmelidir. Günlük işler, zorunlu etkinlikler ve boş zaman uğraşları arasında bir denge kurulmalı, sosyal medyada geçirilen zaman sınırlandırılmalıdır. Ancak sosyal medya kullanımını tamamen yasaklanmamalıdır. Sosyal medyanın doğru kullanımı öğretilmelidir.

Dil ve zihinsel becerileri etkileme: Dil ve zihinsel gelişim üzerinde bazı olumlu etkileri olmasına rağmen düzenli sosyal medya kullanımı uzun vadede bireyin zihinsel gelişime zarar vermektedir. Araştırmalara göre, düzenli sosyal medya kullanımı eleştirel düşünme ve karar verme becerilerini olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca odaklanma ve dikkat becerilerini azaltmaktadır. Yine bazı araştırmalar, sosyal medyanın aşırı kullanımı gençlerde utangaçlığı ve özgüven eksikliğini artırmakta, çevresiyle günlük iletişim kurmasını zorlaştırmaktadır.

Aile bağlarını zayıflatma: Eskiden ailece sohbetler yapılır, birlikte yemek yenir, oyun oynanır ve eğlenceler düzenlenirdi. Sosyal medya ile birlikte aile üyeleri arasındaki ile-

tişim ve etkileşim azalmakta, herkes ya telefon ya da bilgisayar başında vakit geçirmektedir. Sosyal medya aile içi sohbet ve ortak etkinlikleri engelleyici olmaktadır.

Önlemler: Aileler çocuk ve gençlerin sosyal medyayı bilinçli ve doğru kullanması için rehberlik yapmalıdır. Onlara sosyal medya kullanmanın başında eşlik etmeli ve uygulamaları nasıl kullanacaklarını öğretmelidir. Bu amaçla aşağıdaki etkinlikler yapılmalıdır. Sosyal ağları tanıma. Aile olarak sosyal ağın içeriği ve kullanıcıları incelenmelidir. Bu ağın çocuğunuz için uygun olup olmadığına karar verilmelidir. Deneme süresinden sonra sosyal ağı ve içerikleri izlemeye devam edilmelidir.

Profil oluşturma. Profil çocukla birlikte oluşturulmalıdır. Çocuğu çevrimiçi ortamda korumak ve gönderilerin yalnızca belirli bir izleyici kitlesi tarafından görülebilmesini sağlamak için en güvenli gizlilik ayarları seçilmelidir.

Kademeli ilerleme. Çocuğun sosyal medyayı öğrenmesine ve kendi başına yönetmesine yardımcı olmak için başlangıçta sessiz bir gözlemci olunmalı, giderek kontrol azaltılmalıdır.

Sorgulamayı öğretme. Çocuğa çevrimiçi paylaşımlara ve kullanıcılara karşı her zaman dikkatli olma ve eleştirel gözle bakma öğretilmelidir. Çocuğu zaman gerçekçi davranılmadığı ve mükemmel bir dünya sunulduğu söylenmelidir. Olaylara şüpheyle yaklaşma öğretilmelidir.

Süre belirleme. Sosyal medya kullanımına sınırlama koyulmalı ve çocuğun gün boyunca başka etkinliklere de zaman ayırması sağlanmalıdır. Ayrıca çocuğun uyması gereken bazı kurallar belirlenmelidir. Örneğin özel e-posta adresini paylaşmama, çevrimiçi kimliğini bilmediği kişilerden gelen arkadaşlık isteklerini kabul etmeme gibi.

Sonuç olarak, sosyal medya doğru kullanılsa çocuk ve gençler için önemli yararlar sağlamaktadır. Bunun için onlara sosyal ağları iyi tanıtmak, rehberlik etmek ve öğretmek gerekmektedir. Bu süreçte uygulamaların farklı işlevlerini açıklamak, gizlilik ve güvenlik ayarlarını yapılandırmak da önemli olmaktadır. Aileler, çocuk ve gençleri sosyal medya sarmalına düşmekten korumak için önlemler almalı ve geleceklerine yön vermelidir.

ÇOCUK KİTAPLARINDA CİNSİYETÇİLİK-2

FATMA BARDAKÇI

Bu kez, cinsiyetçilik konusu özelinde birdeleyeceğim kitap Hüseyin Yurttaş tarafından kaleme alınan "Cüceler Gezegeni" başlıklı çocuk kitabı. Konusu kısaca şöyle:

Dünya yaşanmaz hale gelince koloni kuracak yeni bir gezegen arayışına girilmiştir. "Gökyüzü İncisi" adlı gezegende 20-30 cm boylarında insanların yaşadığı anlaşılınca, geri dönmek üzere buraya gönderilecek ilk ekip seçilir. Gezegenin adı ise "Cüceler Gezegeni" olarak değiştirilir. Sonuçta ekip dünya insanının bu gezegene uyumunun mümkün olmadığına karar vererek geri döner. Olaylar, 12 yaşındaki Cenk'in ağzından anlatılmaktadır.

Kitabı, çarpıcı bulduğum kimi örnekler vasıtasıyla cinsiyetçilik yönünden değerlendireceğim. Örnekleri, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları'ndan çıkan 11. Basımdaki sayfa numaralarını göz önünde bulundurarak sunacağım.

(Sayfa 6) Uzaya gidecek olan on dört kişiyiz: Komutan Endru ve eşi Dora; annem, babam ve ben; Komutan yardımcısı Sobar ve eşi Selina, Oz ve eşi Oza, Profesör Sindi ve eşi Sinder, güvenlik görevlileri ve silahşorlar Mitte, Altor ve Kanti. Gemimizdeki on beşinci yolcu bir insan değil, bir köpek: Çomar. Bu ifadelerin aklıma getirdiği soru şu: Yazar, hangi yolcuları "birey" olarak sunacağına neye göre karar vermiş? Kimleri birey olmaya layık görüyor?

İfadelere kabaca bakınca makam ve mesleklere ayrıcalık gösterildiğini düşünebiliriz. Ancak Oz, herkesten bağımsız anılan ismiyle bireylik kazanıyor. Onun mesleği belirtilmemiş. İleride anlayacağımız önemli özelliği olan "cücelik" ise meslek değil. Çomar'ın özelliği olan "köpeklik" de öyle. Hadi bunları söylenmeden tahmin edilemeyecek, ayrıcalık, belirtilmesi gereken özellikler olarak sayalım.

O halde kadınların yalnızca "eş" olarak sunulup, müstakil birey olmaya layık görülmemelerini herhangi bir meslekleri ve ayrıcalık özellikleri olmamasına bağlayabilir miyiz?

Öyleyse onlara haksızlık yapılmadığını düşünebilir miyiz?

Hayır, düşünemeyiz. Çünkü yazar, bu ifadelerin devamında "(sayfa 7) Gemide herkesin bir işi, işlevi var. Hepsi de uzay araçlarını, diğer araştırma araçlarıyla laboratuvarlarını kullanma konusunda uzun eğitimlerden geçmiş." diyor. Az önceki şekilde yazarı aklamaya kalkarsak bu kez sunu kabul etmemiz gerekecek: Yazar, kadınları yok sayıyor, onları "herkes, hepsi" ifadelerinin kapsamına almıyor.

Yazarın bu iki kusurdan hangisini işlediğini ilerleyen sayfalar söylesin ama bir kusuru daha var. Kadınların isimlerine bile özenilmemiş. Sinder ve Oza eşlerinin uzantılarından başka bir şey değil. Dora, eşinin ismini biraz eğip bükerek almış. Selina farlı görünse de eşinin baş harfinden kaçamamış. Erkeklerin isimlerine özenilmediği de düşünülebilirdi elbette. Ama onların isimleri ikinci sırada verilseydi ve kitabın geneline yayılan erkek cinsiyetini kayıncı bakış açısı kendini belli etmeseydi...

Sayfa 7'deki bahsi geçen ifadelerin devamına bakalım:

Fizik, kimya, uzay bilimi üstüne geniş bilgileri var. Ayrıca her birinin özel olarak uzman oldukları alanlar var. Örneğin benim annem ve babam doktor... Cüce Oz ve eşi Oza da sırf cüce oldukları için seçildiler. Hem Oza hamile. Orada çocuğu olacak...

Bir kadının mesleği, kocasının kine benzetmek şartıyla belirtildi. O, eş olmaktan ziyade ana karakterin "annesi" sıfatıyla anılmaya layık görülmüş, yine birey olamamıştı. Acaba bu sıfatı nedeniyle torpilli mi sayılıyor? Bu yüzden "herkes, hepsi" kapsamına girmeyi hak mı etmiş? Bakalım.

Daha önemli bir konu var. Oza, eş ile aynı ayrıcalığa sahipmiş. Yani cüceymiş. Üstelik hamile. Oz'unkinden daha büyük bir fonksiyona sahip. Bebeğinin yeni gezegen-

de nasıl doğacağına ve oraya nasıl uyum sağlayacağına bakılacak. Bu durumda, ille biri "eş" olarak sunulacaksa "Oza ve eşi Oz" ifadesi daha makul olmaz mıydı? Bazı zihinlerde, "Bebek babanıdır" kabulünün yankılandığını duyar gibiyim. Biyoloji bilimini, görünen köyü vs yok sayarak öyle olduğunu farz edelim. Yeni, yabancı, araştırılması-tanınması hedeflenen bir gezegende bebeği baba doğurup emzirecek değil ya! Kurgu gereği Oza'nın önemi tartışılmaz.

(Sayfa 13) Fırlatma öncesi, geminin içinde bekliyorlar) Gemiye bindiğimizden beri hepimizde bir tedirginlik var. Bu, elde olmayan bir şey. Annemle babam da üzgün. Dün bir ara annem ağladı bile. Babam "İnsanlık adına uzaya gitmeyi bile bile seçtik." diyerek ona çıkıştı. O ise dudaklarını ısırdı ve usulca "Elimde değil." demekle yetindi. Ben de onun gibi duygusaldım. Ama diğer yandan uzayın derinliklerine doğru yol almak düşünün ve tutkusunun heyecanı da damarlarımda atmıyor değildi.

Burada yazar, ait olduğu gezegenden ayrılmamanın tedirginliğe, hüzne neden olacağını farkında görünüyor. Yine de bu duygulanmanın makul olduğunu, ayıplanması gereken bir durumun söz konusu olmadığını erkekler adına ilan etmek ihtiyacında olacak ki bazı ayrıntıları söylemeden geçemiyor. Aslında şunu diyor:

Elimizde olmadan duygulandık ama bunun kadınsı duygulanma olacak hali yok. Bir kere, dün ağlayan annemdi. Babam ve ben ağlamadık. Babam, karısına sert bir dille yersiz duygulandığını bildirme hak ve yetkisine sahipti, şanına yakışır şekilde bunu yaptı da. Ben 12 yaşında bir çocuk olduğumdan babama göre daha duygusaldım. Ama yine de yetişkin bir kadın olan anneme fark attım elbette. Onun damarlarında olmayan tutku ve heyecana sahiptim (ne malumsa). Duygusallığım daha yüzeyseldi.

Yazarın "Ama diğer yandan..." ifadesini kullanması; tutkuyu, heyecanı duygusallığın zıddı olarak gördüğünü gösteriyor. Duygusalıktan anladığı şeyin ise hüznün olduğu açık. Bu bakış açısı gerçeği yansıtmassa da toplumsal algıyla paralel. (Gerçekçi bakış açısıyla ise birden fazla, üstelik birbiri ile çelişen duyguların bombardımanında olan Cenk, daha duygusal algılanmalıdır.)

Toplumumuz, duygusallığın kadınlara yakı-

şır bir zayıflık olduğunu düşünür. Duyguların neden kötü olduğu sorusunu sormaz da cevaplamaz da. Duygu denilince akıllara ilk gelen, gözyaşdır. Ben toplumumuzun gözyaşı konusundaki tutumuna ise şu örneği veriririm: Camide, inandığı dinin peygamberini ağlatan olayı dinleyip dertlenirken yanında götürdüğü küçük oğlu ağlasa dönerek "Sus ulan, erkek adam ağlar mı?" diye azarlayacak potansiyelde bir toplum... İşte yazar, gözümde bu çelişkinin temsilcisi...

(Sayfa 18) Komutan yardımcısı Sobar, geminin ana kumanda bölümünden hemen hemen hiç çıkmıyor. Bu işte komutan Endru kadar ona da görev düşüyor. En büyük yardımcısı ise karısı Selina. Profesör Sindi'nin bölmesi ise tümüyle özel. Geminin en büyük bölümlerinden biri. Orası gerçekten bir araştırma merkezi, tam bir laboratuvar. Profesör Sindi her an, bir şey kaybetmiş de onu arıyormuş gibi dalgın ve düşünceli bir adam. Tam bir bilgin ama. Uzay yaşamı ile dünyadaki yaşam arasındaki uyum konusundaki araştırmalarıyla ünlü. Fizik, kimya, elektronik ve iletişim ile ilgili konularda da geniş bilgiye sahip. Eşi Sindera da onun en büyük yardımcısı. Zaten gemide işler ona göre düzenlenmiş. Seçimler buna göre yapılmış. Mitte, Altora ve Kanti ise uzay ile ilgili her türlü bilgi ve beceriye sahip birer asker. Zaten onlara uzay komandoları diyoruz. Hepsi de birbirinden yürekli ve bilgili. Neredeyse insanüstü yetenekleri var ve güçlüler. Boyları bosları, giyim ve kuşamları hepimizden farklı. Onları daha karşıdan görünce etkileniyorsunuz. Evet, güvenlik sorumlularımız onlar.

Paragrafta açıkça görünen şu: Erkekler uzun uzun tanıtılıyor, bol bol övülüyor. Kişilerin etrafıca tanıtılmasının hedeflendiği bu paragrafta kadınlar için, önceden verilen "karı-eş" sıfatından fazlaca ne söylendiğine baktığımızda "yardımcı" sıfatından başka bir şey yok. Tabii yine kocalarının yardımcılarını. Onların gölgesinden kurtuluş yok.

Erkekler hakkında bol lakırdı edilirken kadınlara verilen "yardımcı" sıfatı bile ayrıntılandırılmamış. Ne açıdan ne şekilde yardımcı? Yazar, söyleme zahmetinden kaçınca insan kendisi anlama ihtiyacı hissediyor. Selina ve Sindera daha meslek hayatlarının başında olan tecrübesiz birer asistan olabilirler mi? Hocaları olan kocalarının denetiminde çalıştıklarından mı yazar onları tanıtmaya ihtiyacı

hissetmiyor? Öyleyse her iki asistanın kadın seçilmesi de eleştiriye konu olabilirdi ama bakalım öyle mi?

(Sayfa 20) (Fırlatma anı yaklaşırken herkes kendi bölmesinde hazırlıklarını yapıyordu.) Annem ikide bir beni arıyor. Şunu şunu şunu yapmış mıydın? Öfff! Sıkılıyorum ama! Babam ondan daha rahat. "Cenk, her şey tamam mı?" diye sordu; o kadar!

Kadınların gereksiz endişelerinin (varsayılarak) eleştirilir görüldüğü, erkeklerin sağduyulu ve yerinde serinkanlı oluşlarının (varsayılarak) övüldüğü bu ifadeleri, yazarın bir paragraf önce yazdıklarını dikkate alarak yorumlayalım: Az önce son uyarıları aldık. Kemerlerimizi bağladık. Altımızdaki balonları şişirdik. Uzaya fırlayış anında yere çakılır gibi vurup sakatlanabilirsiniz yoksa.

Annesinin sorguladığı şeyler, sakatlanmak için alınması gereken önlemler! Yere çakılan kısmı başı olursa ölebilir de örneğin. Üstelik çocuk tek başına! Böyle bir konuda bile sayın yazarımız üşenmemiş, "Kadınlar gereksiz paniklemeleriyle insanı bunaltır." mesajı verme derdinde!

Buradaki baba son derece düşüncesiz, açıkça ihmalkâr. Ancak bu marifetmiş gibi sunuluyor. Konu okul çantası hazırlamak filan olsa neyse!

Yazarın bu ifadelerden maksadı ne olabilir? "Bana bakın sevgili toplumum. Zihinlerinizin kim bilir ne zaman ne şekilde ürettiği gerçek dışı kadın-erkek farklarını bana güzel dayattınız. En iyi öğrenciniz benim." mesajı vererek -olay akışına uysun uymasın- beğeni toplamak filan mı?

(Sayfa 29) (Cenk, kırmızı alarm düğmesinin ışığının yandığını fark etmiştir. Yanında Oz ve Oza vardır) Hemen komutan Endru'yu aradık. Komutan Endru, Sobar ve Profesör Sindi komuta bölmesinde ileri gözlem kameralarına bakıyorlardı. Demek ki tehlikeden çoktan haberdar olmuşlardı.

Bu cümleleri şöyle de yazsa aynı kapıya çıkardı: Tehlike, benim gibi bir çocuğun fark edeceği kadar açıktı. Dolayısıyla erkekler bu önemli durumu görmekte gecikmemişler, anlamaya çalışıyorlar, müdahale planları yapıyorlar. Kadınlar ise kim bilir nerede hangi dedikoduya gömülmüşler? Gemi yansa umurlarında olmayacak.

(Sayfa 38) (Rota üstünde bir gezegene inerek gemilerinin durumuna bakarlar. Komutan

Endru ve Profesör Sindi -yine erkekler- sorunu tespit ederler. Yukarıda bahsi geçen tehlike bir gök taşıdır. Kısacası, elektrik donanımına zarar vermiştir.)

Sindera, elindeki komuta düğmesine basmadan eşinin görüşünü alma gereğini duymuş olmalı ki:

-Robotları çağırıyorum Sindi, dedi, tamam mı?

-Çağır, dedi Profesör Sindi dalgın dalgın. Haklısın Sindera, Tiko ile Toko'ya düşüyor bu iş.

Sindera, sorunu robotların çözeceğini anlamış ama özgüvensiz. Tespitinden emin olmuyor. Bunun nedeni ne olabilir? İşte, birkaç ihtimal; 1. Sindera asistanlığının değil, mesleki eğitiminin başlarında. 2. Kadın kendi düşüncesine hemen güvenmemeli, mutlaka bir erkekten teyit almalı. 3. Aslında Sindera komuta düğmesine basmayı çok seviyor, bunun için fırsat kolluyor... Bakalım yazarın tercihi makul olan ilk seçenekten yana mı?

(Sayfa 52) (Yolculuk devam ederken Oz, Cenk'e eflatun bir ışık gösterir. Sonradan uzay aracı olduğu anlaşılan bu cismi Cenk yetkililere bildirecektir.) Komutan Endru'nun odasını aradım. Komutanın gözü, önündeki uzay haritalarındaydı. Sanırım yolculuğumuzla ilgili bir değerlendirme yapıyordu. Bunun için onu rahatsız etmemek gerektiğini düşündüm. Bu kez komutan yardımcısı Sobar'ın odasına bağlandım. Sobar ile Selina odalarında yoktular. Sonra Profesör Sindi'yi aradım. Sindi, özel araştırma bölümüne geçmişti. Karşıma karısı Profesör Sindera çıktı. Durumu ona açtım:

-Bayan Sindera, dış gözlem kameralarımızda değişik bir ışığa rastladık. Rx198-WQ10-7 koduna bir bakar mısınız? Şu anda ışık orada. Hiç uzay cismine benzemiyor. Merak ettik. Haber vermek istedik.

Profesör Sindera! Önceki sayfalarda robotları çağırma bile danışan profesör! Kitapta Sindera'nın diplomalarının sahte olduğuna dair bir gönderme yok. Belli ki yazar, o diplomaların gerçekliğine inanıyor. Bu durumda, eğitilemeyen varlıklar olmalarına rağmen kadınlara pozitif ayrımcılık ve/veya kibarlık gereği diplomalar verildiğini düşünüyor olmalı.

Paragrafa dikkatle bakalım. Cenk tarafından önce erkekler aranıyor. Onlara ulaşamayınca konu el mahkûm, hesapta yokken karşıla-

şılan kadın profesöre açılıyor. Yarım yamalak da olsa bir faydası olur belki!

Cenk'in Sinder'a'ya güvenmediğini; konuyu detaylandırarak, görünür hale getirerek açışından da anlıyoruz. 12 yaşında bir çocuğun, profesöre bahsedilen durumu haber etmek için "Rx198-WQ10-7 koduna bir bakar mısınız?" demesi yeterli olacaktır. "Senin kesin gözünden kaçır, uyarayım." dercesine "Uzay cismine benzemiyor." demesine hele, hiç gerek yoktur.

(Sayfa 67) (Cüceler Gezegeni'ne inilmiştir. Tiko ile Toko'nun, aşağıya iner inmez ilk işleri çevreyi temizlemek ve düzenlemek olur.) Onları yöneten bayan Sinder'a'nın işi öyle pek zor değil. Odasında oturmuş, elindeki uzaktan kumanda aracının bazı düğmelerine basması yetiyor. Üstün birer elektronik beyinleri var bu robotların. Doğrusu çok yetenekliler.

Robotları yönetme işi Sinder'a'nınmış! Bu durumda, robotları herkesten iyi biliyor, tanıyor olmalı. Dolayısıyla, hangi durumlarda çağıracağını da en iyi kendisi biliyor olmalı. Danışması ne kadar da yersiz! Demek ki yazar, makul olan ilk seçeneğin yanında değil, 2 numaralı olanın yanındaymış.

Bir şey daha var. Yazar Sinder'a'ya robotla-

rı yönetme görevini yükledi ama zihninde bir kadına böyle önemli bir işin ziyadesiyle fazla olduğu tabusu var. Dolayısıyla, adeta toplumdandırılarak özür dileyerek işi Sinder'a'nın layık olduğu seviyeye çekme ihtiyacında. Bunu da robotların aslında yönetilmeye ihtiyaç duymayacak kadar gelişmiş olduklarını söyleyerek yapıyor. Artık Sinder'a, kadınlığına yakışır şekilde oyalanıyor, oyun oynuyor. Yapması gereken tek şey, oturduğu yerden bir iki tuşa basmayı becermek!

Yazarın zihninde oluşturduğu resim şu: Kendisi, cinsiyetçilik içeren kusurlu ifadelerini, kitabın kusurlarını örten ifadeler olarak görüyor, onları yazmayı başardıkça rahatlıyor. Gülümseyerek zafer kahvesini yudumluyor. Afiyet olsun!

Afiyet olsun yazarım ama... Ben yetişkin bir "kadın" yazarım. Yazdıklarınızı eleştirme gücüne sahibim. Ama kitabınız çocuk kitabı! Özgüveni zaten toplum tarafından törpülenmekte olan kız çocuklar kitabınızı okudukları zaman "Bu kişi kitap yazıyor. Çevremdeki çoğu insandan daha bilgili, düşünceleri daha isabetli..." diye düşünerek özgüvenlerini koruma konusundaki dirençlerini kaybetmeleri gerektiğine ikna olmayacaklar mı? Bu ihtimal, sizi gerçekten rahatsız etmez mi?

SENİ SEVİYORUM

Uyanırsan apansız bir gecenin ortasında,
Ellerinde bir sıcaklık hissedersen,
Düşün... düşün ki ben geleyim aklına.
Hatıralarımız gelsin aklına; bil ki seni istiyorum,
Seni seviyorum.

Ellerini sımsıkı tut,
Tut ki kimse tutmasın o ellerini.
Benim olan o ellerini...
Hatıralarımız gelsin aklına; bil ki seni istiyorum,
Seni seviyorum.

Ne zamanlar geçirmiştik biz seninle...
Öyle vakitlerdi ki zaman geçmiyordu.
Aylar, yıllar geçti anılarımızın üstünden.
Hatıralarımız gelsin aklına; bil ki seni istiyorum,
Seni seviyorum.

O kahverengi gözlerin içimi ısırdı.
Kalbim bir kuş gibi uçup gidecekti sanki.

**Y. EMRE
KÜÇÜK**

Senin o güzel gözlerine konuverecekti.
Hatıralarımız gelsin aklına; bil ki seni istiyorum,
Seni seviyorum.

O bahar gibi olan yüzün,
Sadece ben varken çiçek açar.
Sen başkasının değilsin, benimsin.
Hatıralarımız gelsin aklına; bil ki seni istiyorum,
Seni seviyorum.

Sensin benim kalbimi çalan,
Sensin benim tek şifa kaynağım.
Gel, gel ki sen kurtar beni bu hastalıktan.
Hatıralarımız gelsin aklına; bil ki seni istiyorum,
Bil ki seni seviyorum.

İBRAHİM OĞUZ (YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ)

Mevlüt Mülayım Hocamız hepimize örnek olacak bir çalışma, azim, gayret, sevgi ve başarılarla dolu bir hayatın yaşanmış halidir. Ortaya koyduğu hayat anlayışı elde ettiği başarılarla örtüşen Mevlüt Mülayım Hocamızdan büyük küçük hepimizin alması gereken pek çok ders vardır. İlkokul yıllarından sonra durmadan ve yılmadan okumanın, çalışmanın, başarmanın, eserler verip öğrenciler yetiştirmenin hatta emekli olduktan sonra bile emekli olmamış gibi çalışıp ortaya eserler koymanın adıdır Mevlüt Mülayım.

Soyadı gibi Mülayım kişiliği, insanlara karşı beslediği sevgi ve saygı dolu tavırları, aynı zamanda şiir ve edebiyata olan tutkusu, araştırmaya, öğrenmeye ve öğretmeye olan sevdası onu bizim için örnek bir hoca haline getirmiştir. Ortaya koyduğu örnek kişiliği ve eserleriyle Mevlüt Mülayım Hocamız Çumra'da derin iz bırakanlardan birisi olmuştur. Onun hayatını yazmak ve gelecek nesillere örnek kişiliğini aktarmak için yaptığım araştırmada Muhterem Hocamızın Mevlüt Mülayım kendisinin kaleme aldığı bir paylaşımından esinlendim.

22.02.1950 tarihinde Konya'nın Çumra ilçesi İçeri Çumra kasabasında dünyaya gelen Mevlüt Mülayım İlk ve Orta öğrenimini kasabası olan İçeri Çumra'da, Liseyi Konya'da ve Üniversiteyi de Ankara'da okudu. 1973 yılında Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümünden Ziraat Yüksek Mühendisi unvanıyla mezun olan Mevlüt Mülayım Tarım Bakanlığı adına burslu öğrenci olarak okuduğu için aynı yıl Bakanlığa bağlı Ankara Çayır Mera ve Zootehni Araştırma Enstitüsü'nde göreve başladı. 1975 yılında Ankara Üniversitesi Diploma Sonrası Yüksek Okulunda Doktora eğitimine başladı. 1976 yılında kısa dönem askerlik görevini tamamlayan Mevlüt Mülayım 1978 yılı temmuz ayında istifa ederek Tarım Bakanlığı'nda ki görevinden ayrıldı.

Tarım Bakanlığı'ndan ayrıldıktan sonra Konya'da "KONESTAŞ Konya Unlu Mamuller Gıda İmalat ve Ticaret Anonim Şirketi" ne Genel Müdür olarak göreve başlayan Mevlüt Mülayım 1980 yılında Doktora çalışmasını tamamlayıp "Ziraat Doktoru" unvanını aldı. 1985 yılı Nisan ayına kadar Konestaş AŞ'nin ekmek fabrikasında Genel Müdür olarak görev

SEDAT ULUPINARLI

yaptığı işyerinden 01.04.1985 yılında Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesinin Öğretim Üyesi ihtiyacına binaen Konestaş A.Ş. den ayrılıp Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümünde Öğretim Üyesi (Yrd. Doç. Dr.) olarak göreve başladı. 1987 yılından 1992 yılına kadar Beden Eğitimi ve Spor Bölüm Başkanlığı, 1986 yılından 1995 yılına kadar Tarla Bitkileri Bölüm Başkan Yardımcılığı ve Fakülte Çiftlik İşleri Sorumluluğunu, 1992-1995 arası ÖSYM Konya İl Temsilci Yardımcılığı görevlerini yürüttü. 1995 yılında Doçent olan Mevlüt Mülayım 1998 yılında S.Ü. Çumra Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü görevine atandı ve 2001 yılında Profesör oldu. 2004 yılı Eylül ayında Selçuk Üniversitesi Çumra Meslek Yüksek Okulu Müdürlüğü görevinden ayrıldı.

Türk Ziraat Yüksek Mühendisleri Birliği Konya Şubesi Başkanlığını (1996- 2004) ve 2003 yılında kurdukları İçeri Çumra Eğitim Kültür ve Yardımlaşma Derneğinin Başkanlığını (2003-2009) yaptı. 48 yıllık meslek hayatı boyunca DPT, MPM ve Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı gibi kuruluşlar dâhil birçok mesleki ve kültürel toplantılara katıldı. Ülke çapında uygulanan "Mera Islah ve Amenajman Projeleri" nin Tarım Bakanlığı adına Konya, Afyon, Aksaray ve Karaman illerinin proje koordinatörlüğünü ve Türkiye genelinde " Mera Islah ve Amenajman Projeleri" arasında "Altın Bayrak" ödülü seçiminde görev aldı. Başarılarından dolayı çok sayıda plaket ve ödül alan Mevlüt Mülayım S.Ü. Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölüm Başkanlığı görevini 1996- 2008 (11 Ağustos) ve 2014 Haziran-2016 Ekim ayları arasında yaptı. 2010-2013 yıllarında Ziraat Fakültesi Dekan yardımcılığı görevini yürüttü. Sürdürmekte olduğu Çayır Mera ve Yem bitkileri Anabilim Dalı Başkanlığını 13 Ocak 2017 tarihinde bırakan Mevlüt Mülayım 22.02.2017 tarihinde yaş haddinden emekli oldu. Mevlüt Mülayım Hocamız Orta derecede İngilizce biliyor, evli ve 3 çocuk babası ve 6 torun dedesidir.

Uzmanlık alanı Çayır Mera Yem Bitkileri olan

Mevlüt Mülayim Hocamız çalışma hayatı boyunca mesleğine dönük pek çok eserler vermiş, "Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliğinde Çoban, Organik Gübre ve Yeşil Gübreleme ile Konya'da Ekmeğin Hikâyesi Konestaş" isimli kitapları yayınlamış, yurt içi ve yurt dışında pek çok hakemli dergilerde makaleleri yayınlanmış, Konya, Çumra, Karapınar, Aksaray ve Yozgat ilindeki mahalli ve diğer ulusal gazetelerde yazıları yayınlanmıştır. Mevlüt Mülayim Hocamız bütün bu çalışmalarının yanı sıra özellikle edebiyat ve şiir ile de ilgilenmiş ve "Mor Menekşe" ismini verdiği bir de şiir kitabı yayınlamıştır.

Akademik Özgeçmişi ve Görev Aldığı Kurumlar:

1. Lisans Eğitimi: Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü (1968-1973)
2. 23.12.1973- 10.07.1978: Ankara Çayır Mera ve Zootehni Araştırma Enstitüsü
3. Doktora (1980 Yılı) Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü
4. Konestaş A.Ş. Genel Müdürü (11.07.1978-31.03.1985)- Konya
5. Yrd. Doç. Dr.: (01.04.1985- 1995) Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü
6. Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölüm Başkan Yardımcısı (1985-1996)
7. Doçentlik: (1995) Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü
8. Tarla Bitkileri Bölüm Başkanlığı (1996-2008/ 2014-2016)
9. Profesörlük: (2001) Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü
10. S.Ü. Ziraat Fakültesi Araştırma ve Uygulama Çiftlik Koordinatörlüğü (1985-2000/ 2005-

2013)

11. Çumra Meslek Yüksekokulu Müdürü (28.09.1998- 13.09.2004)
12. Ziraat Fakültesi Döner Sermaye İşletme Müdürü (2005-2008)
13. S.Ü. Ziraat Fakültesi Dekan Yardımcısı (2010-2013)
14. Tarla bitkileri Bölümü Çayır Mera ve Yem Bitkileri Ana Bilim Dalı Başkanı (2011- 2017)
15. S.Ü. Konya ve Yöresi Tarih Araştırmaları Genel Kurul Üyesi (2005-2017)
16. GTHB adına Konya, Karaman, Afyon ve Aksaray illeri Çayır Mera Amenajmanı ve Islah Projeleri Koordinatörü (2005-2017)

Mevlüt Mülayim Hocamızın Katıldığı Diğer Mesleki Faaliyetler

1. TKB Tohumluk Kontrol ve Sertifikasyon Merkezi- Yem Bitkileri Tescil Komitesi Toplantıları (1999'dan beri) Yem Bitkileri Tescil Komitesi Üyeliği
2. Ziraat Mühendisliği Dergisi Yayın Kurulu Üyeliği
3. Bitkisel Araştırma Dergisi Yayın Kurulu Üyeliği
4. GTHB adına Konya, Afyon, Aksaray ve Karaman illeri Mera Amenajman ve Islahı Projeleri - Koordinatörü (2003- ...)
5. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının 2009'dan bu yana düzenlediği Mera Yaz Okullarında Eğitici olarak katılmaktadır.
6. Konya Ansiklopedisi Bilim Kurulu Üyeliği
7. S.Ü. Konya ve Yöresi Tarih Araştırmaları Genel Kurul Üyesi 2005-2015
8. Selçuk Üniversitesi Televizyonunda "Harman Yeri "adında tarımla ilgili TV program yapım ve sunuculuğu (2000- 2014 yıllarında 15 günde bir 2-3 saatlik program)
9. Konya Pancar Ekicileri Kooperatifinde Danışmanlık (1992-1999)
- Tarımla uğraşan Özel Şirketlerde danışmanlık (2005- 2012)

Mevlüt Mülayim Hocamızın Katıldığı Bilimsel ve Mesleki Kuruluşlara Üyelikler

1. Ziraat Mühendisleri Odası
2. Tarla Bitkileri Bilimi Derneği
3. Türk Ziraat Yüksek Mühendisleri Birliği
4. Konya Türk Ocağı
5. Konya Aydınlar Ocağı
6. İçeri Çumra Eğitim Kültür Çevre ve Yardımlaşma Derneği
7. Çumra Kültür ve Sanat Topluluğu üyeliği

AV. HAYDAR KOYUNCU

Hizmete adanmış 80 yıllık bir ömrü birkaç sayfaya sığdırmak mümkün değil, ancak böyle önemli bir şahsiyeti kısa bir sürede özet halinde birkaç anı ile sizlere yazmaya çalıştım.

Haydar Koyuncu: Konya'nın Haydar Abisi, Bu Başlık İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi 2020-2021 GÜZ DÖNEMİ HIST200 DERSİ FİNAL PROJESİ'nin Kapışındaki başlığıdır

Av. Haydar Koyuncu Konya'nın yetiştirdiği önder ve ender isimlerden biridir. Konya'nın duayen siyasetçisi olarak bilinir. Bazılarına göre de Haydari tarikatının lideridir, biliyorsunuz ki böyle bir tarikat yok, ancak 1980 darbesinde bu konu ciddi araştırılmış ve böyle bir tarikatın olmadığına kanaat getirilmiştir.

Av. Haydar Koyuncu, 1925 yılında Konya'nın Çumra ilçesinin İçeriçumra Kasabası'nın Pir Ahmetli Mahallesinde dünyaya gelmiştir (01.03.1925-01.12.2005). Haydar Koyuncu'nun babasının ismi Hacı Hasan Efendi, Annesinin ismi ise Fatma Hanım'dır. Haydar Koyuncu'nun dört kardeşi vardır. Bu dört kardeşin biri kız (Lütfiye) ve üçü erkektir (Süleyman, Hidayet ve Seyit).

Haydar Koyuncu, İlkokulu İçeriçumra Kasabası'nda bulunan ilkokulda okumuş, Orta Okul ve liseyi Konya'da okumuştur. Haydar Koyuncu ilkokuldan on bir arkadaşıyla beraber mezun oldu ve bu on iki kişiden sadece beş kişi ortaokula kayıt olabildi. Bu beş kişinin arasından ise ortaokulu bitirebilen tek kişi başarılı bir öğrenci olan Haydar Koyuncudur. Ortaokulu Karma Ortaokulunda ve sonrasında Liseyi Konya Lisesi'nde bitirmiştir. Lisede bir sene boyunca Turgut Özal ile sınıf arkadaşydı.

Haydar Koyuncu, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde dört yıllık eğitim ve öğretim döneminde kendisini politikanın tam ortasında bulmuş, dedesi Haydar Efendi ve babası Hasan Koyuncudan aldığı politika derslerini burada da devam ettirmiştir.

**PROF. DR.
MEVLÜT
MÜLAYİM**

Haydar Koyuncu, aynı köyden liseden mezun olduğu 1947 senesinin Ağustos ayında, halasının kızı Ayşe Hanım'la evlenmiş ve bu mutlu evliliğinden altı çocuk dünyaya gelmiştir. Kızları: Lütfiye, Sıdika, Ülker, Fatma, Kübra isminde beş kızı ve Hasan isminde bir erkek çocuğu vardır.

Hukuk Fakültesini bitirdikten sonra Askerlik görevini Edirne'de ve avukatlık stajını Av. Fuat Anadolu'nun yanında Konya'da tamamlamış ve Konya'da Hükümet Meydanında 1953 senesinin ekim ayında açtığı hukuk bürosu avukatlığa başlayıp adalet ordusuna katılmıştır.

Haydar Koyuncu, bizim topraklarımızda yetişen fikir ve siyaset hayatının ustalarından önemli kişilerden birisidir.

Devlet ve demokrasi denince, canını ortaya koyan Av. Haydar Koyuncu; bir cumhuriyet insanı olup normalden farklı özelliklere sahiptir. Muhafazakâr ve dindar bir insan olmasına rağmen Atatürk'ü ve devrimleri içine sindiren, daima yüzü batıya dönük çağdaş bir insandır.

Bir köy çocuğu olduğu halde ülkeyi aydınlatacak ve geliştirecek fikirlerle beslenerek büyümesi ve bütün hayatı boyunca bunun mücadelesini vermesi, ders kitaplarına girecek kadar önemli bir örnekler. Cesur, atak ve bilgili bir köy çocuğu olan Haydar Koyuncu Köyde mahalle arkadaşları, bilye oynadığı, top oynadığı, koyun-kuzu güttüğü arkadaşlarının birçoğu doğduğu köyde kalırken o köyünde kalmamıştır. Köyüne sığmayan ve hayatının her anında sürekli koşan ve örneğine az rastlanan biri olup ülke ve Konya siyasetinde vefatına kadar son 50 yılda etkili olan isimlerin başında gelmektedir.

Haydar Koyuncu, 1953 Yılında Demokrat Parti Konya Gençlik Kolunu kurarak, siyasi hayata atılmıştır. 1957 yılında De-

mokrat Parti İl Disiplin Kurulu Başkanlığı'na seçilerek bu görevi 1960 yılına kadar devam ettirdi. Konya ve Civarı Pancar Ekicileri Kooperatifi Yönetim Kurulu üyeliğine seçilen Koyuncu, Konya Şeker Fabrikası'nın kuruluşunda, Konya Pancar Ekici Kooperatifleri adına açılış sözleşmesine imza atmıştır. 1954 yılının Eylül ayında dönemin başbakanı Adnan Menderes'in de katıldığı bir merasimle Konya Şeker Fabrikası açılışında bulundu. Haydar Koyuncu, bir yıl boyunca fabrikanın denetçiliği görevini üstlendi.

1955 senesinde gerçekleşen kongrede Demokrat Parti İl Disiplin Kurulu üyesi oldu. 1957 senesinde gerçekleşen kongrede ise Demokrat Parti Disiplin Kurulu Başkanı seçildi. Aynı sene içerisinde Konya'daki yetersiz ortaokul sayısına çözüm olarak **Mevlâna Ortaokulu Yapıtırma Derneğinin** kurucularındandır.

Konya Şeker Fabrikası'nın kuruluşunda, Kayseri Şeker Fabrikası'nın kuruluş çalışmalarında, Şekerbank Anonim Şirketi'nin kurulmasında yararlı ve yapıcı hizmetlerde bulunmuştur. Daha sonra, Adalet Partisi'nde görev alarak, Belediye Meclis Üyeliği ve Belediye Encümen Üyeliği görevlerini ifa etmiştir.

Haydar Koyuncu, üniversite yıllarının başlangıcında dönemin iktidar partisi olan Cumhuriyet Halk Partisi'ne muhalif bir düşünce yapısına sahip birisiydi.

Haydar Koyuncu, köylülerin içinde bu-

lunduğu bu kötü durumun Demokrat Parti tarafından düzeltileceğine inanarak Demokrat Partili oldu. Haydar Koyuncuya göre Demokrat Parti; fakirin, mazlumun, aç ve sefilin yanında olmasıyla halkın oylarını kazandı ve iktidara geldi. Adnan Menderes'in Demokrat Partisi'ne mensup iyi bir Demokrat Partili ve sıkı bir Adnan Menderes sevdalı ve destekçisi idi. 1960 darbesine karşı çıktı. Darbeden sonra tutuklanan dönemin Cumhurbaşkanı Celal Bayar ve arkadaşlarını Kayseri Cezaevi'ne ziyarete gidecek kadar cesaret sahibiydi.

1961 senesinde yeni partilerin kurulmasına izin verilmesiyle oluşan ortamda Haydar Koyuncu, Adalet Partisi'nin kurulma aşamalarında çalışmalar yapmıştır. Yıllarca sağ hükümetlerde bir takım genel başkanların, bakanların kaderini belirlemede, genel başkan, bakan ve milletvekili seçimlerinde etkin olan isimler arasında yer alan ve istişare edilen isimlerden biriydi. Sağdan, soldan, milliyetçisinden, muhafazakârandan her kesiminden siyasetçilerle dost idi. Konya'da onun döneminde yaşayan herkes ona saygı duyardı. Hayatı boyunca daha çok kamu hizmeti yapmak ve bu şehre hizmet getirmek gibi vazgeçilmez bir sevdanın da sahibiydi. Bu konuda hiçbir zaman "Bana ne" demedi. Üniversitelerin açılmasında, fakülte ve yüksekokulların açılmasında, üniversiteye uygulama alanı (Ziraat ve Veteriner Fakültelerine çiftlik yeri) tahsisinde, kamu hastanelerinin yenilenmesi ve Beyhekim Hastanesi gibi yenilerinin yapılması konularında oldukça etkili olmuştur. Mesleği avukatlık olmasına rağmen çiftçiyi hiç unutmadı. Pancar Ekicileri Kooperatifinin başkanlığını ve uzun yıllar Pan-kobirlik Başkanvekilliğini yaptı.

Haydar Koyuncu bu şehirde "ağabeylik" geleneğinin örneği olarak şehrin hafızasında yer almıştır. Etrafında onun liderliğini kabul eden ve onun bir yerlere getirmesine vesile olduğu yüzlerce insanla bu şehre, bu ülkeye gerçekten çok hizmet etmiş bir politikacıdır.

Bu hizmet yıllarında, o zamanın Belediye Başkanı Rahmetli Ahmet Hilmi Nalçacı ile şehir planı çalışmalarında önemli katkıları olmuştur. Örnek gösterilen Nalçacı

caddesinin oluşmasında onun da katkısı vardır. 1968 yılında Konya İl Genel Meclisi Üyeliği ile Daimi Üyelik görevlerini yürüterek, yol-su ve eğitim alanlarında hizmetlerde bulundu. Nalçacı Caddesi'nin imar planında ve bu planın gerçekleştirilmesi için gereken sermaye belediye tarafından karşılanamadığından Haydar Koyuncu aracılığıyla Şekerbank'tan kredi çekilmiş ve bu proje aracılığıyla Meram, Aşkan, Sille ve Konya'nın kuzey tarafı imara açılmıştır.

Haydar Koyuncu'nun belediyecilik zamanına denk gelen bir başka icraatı da Demokrat Parti iktidarında başlayan Adalet Partisi hükümeti ve Konya Belediyesi iş birliğiyle 1967 yılında tamamlanan Altınapa Barajı inşaatı olmuştur.

Haydar Koyuncu'nun bir başka özelliğini de ifade etmek gerekirse; Konya Belediyesi Meclis Üyesi olarak görev yaptığı yıllarda ve TBMM'de Konya'yı temsil ettiği dönemlerde yurdumuza hizmet etmiş değerli kişilerin isimlerinin ebediyete kadar anılması için cadde ve sokaklara verilmesini sağlamıştır. Konya'nın büyük şehir olmasıyla da "Karatay, Meram, Selçuklu" isimlerinin verilmesini teklif etmiş ve gerçekleştirmiştir.

1973 yılında Demokrat Parti il Başkanı oldu. Süleyman Demirel'in milletvekili teklifini kabul etmemiştir. 1983 yılında seçimlerinde Milliyetçi Demokrasi Partisinden Konya'dan milletvekili aday olmuş ve seçilmiştir. TBMM de 17. ve 18. dönem Konya milletvekilliği yapan Haydar Koyuncu bu süreçte ülkesine ve özellikle memleketi Konya'ya birçok hizmette bulunmuştur.

Konya Sulama Projesi, Selçuk Üniversitesi'nin kuruluşunda ve sonrasında bazı yeni bölümlerin açılması, Konya Belediyesi'nin Büyükşehir Belediyesi olması, Sanayi, Konut ve Kredi konularında olumlu çalışmaları olmuştur.

Kamu yararına birçok vakıf ve dernekte yöneticilik yapmıştır.

Av. Haydar Koyuncu; Pankobirlik Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği ve Üyeliği, Verem Savaş Derneği, Konya Hastaneleri Derneği ve Yardım Vakfı, Konya Yüksek Tahsil Yaptırma ve Yaşatma Derneği, Konya Turizm Derneği, Mevlâna Ortao-

kulu Yaptırma Derneğinin kurucusu ve Avrupa Topluluğu Derneği üyeliklerinde bulunmuştur.

1953-1983 yılları arasında belirli bir siyasi niteliği olmamasına rağmen politika-nın birden fazla kısmında çalışan Haydar Koyuncu milletvekili olmaya karar verdi. Daha önce de Milletvekili olabilecek potansiyele sahipken milletvekili adayı olmamasının sebebi olarak babasının "Kızlarını gelin et, sonra da ihtiyarladığında kendini geçindirecek bir geliri de temin et, ondan sonra milletvekilliğine soyun" nasihatini gösterirdi. Bu nasihate uyan Haydar Koyuncu bahsedilen şartları yerine getirdikten sonra 1983 yılında Milliyetçi Demokrasi Partisi'nden 17. Dönem milletvekili adayı oldu ve seçildi.

1983'ten itibaren siyasi yasaklar kalkmaya başladı. Bununla birlikte siyasi partiler yeniden kurulmaya başlandı. Haydar Koyuncu, bu partilerden, kurucusu lise (Konya Lisesi) arkadaşı Turgut Özal'ın başkanı olduğu Anavatan Partisi'ne davet edildi. Fakat Haydar Koyuncu partiye dâhil olduğu vakit partinin veto edileceğini düşündüğünden dolayı bu teklifi reddetti. Milliyetçi Demokrasi Partisi'nin Konya İl Teşkilatının kurulmasına yardım eden Haydar Koyuncu, Yılmaz Yılmaz aracılığıyla Vecihi Akın Paşa'dan Milliyetçi Demokrasi Partisi'nden Milletvekili adayı olmalarının veto ettirilmeyeceğinin güvencesini aldı. Bunun sonucunda Milliyetçi Demokrasi Partisi Konya'da kuruldu ve 1983 seçimleri sonucu Haydar Koyuncu siyasette tekrar aktif rol almaya başladı. Daha sonra Konya Milletvekili Ziya Ercan tarafından Anavatan Partisine davet edildi ve bu partiye katıldı.

Aktif bir Milletvekilliği yapmış olup TBMM Genel Kurulunda Muhtelif Tarihlerde çok sayıda (80'den fazla) Konuşmalar yapmıştır.

Av. Haydar Koyuncu ile ilgili birkaç anıyı burada yazmak istedim; Muzaffer Tulukçu'nun söylediği şu cümleleri çok kişiye yaptığı bilinmektedir, ancak yaptığını reklam etmediği için çok şey bilenler ve onunla gittiğine inanıyorum. Muzaffer Tulukçu hayatını anlatırken şunları söylemiştir; "Papayı vuran Mehmet Ali Ağca'yı tutuklayan Akören'li Savcı Ahmet Kara-

oğlu doğumundan 17 gün sonra babasını kaybetmiş ve babasının adını almıştır. Maddi imkânsızlıklar içerisinde okumuş ve Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesine kaydolmuş ve maddi durumundan dolayı okulu bırakmış ve çalışmaya başlamıştır. Bir gün Hükümet meydanındaki çalışma ofisinden çıkan Haydar Koyuncu Ahmet Karaoğlu'nu görünce okulu ne yaptın diye sorar, maddi durum nedeniyle gitmediğini söyleyince kendisine yardımda bulunur, nasihat eder ve bir taksi çağırır bunu Ankara'ya götür okuluna devam etsin der ve böylece Ahmet bey Hukuk Fakültesine devam eder. Fakültede okur iken de Şeker Şirketine ve Sonra da şeker Şirketi Hukuk bürosunda çalışmasını sağlar ve fakülteden Hukukçu olarak mezun olur". Böyle çok kişinin elinden tutmuştur.

Benimle ilgili birkaç anımı burada sizinle paylaşmak istiyorum;

1. Lisede okumakta olan öğrencilerin saçları uzun olunca bir defa tıraş ol diye söyler eğer tıraş olmamış iseniz ikinci gördüğünde al şu parayı git saçlarını kestir derdi.
2. Birinin işi için telefon ettiğinde bu işi ancak sen yaparsın der telefonu kapatır ve o kişi de kendini o işi yapmaya mecbur hissederdi.
3. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesini Tarım Bakanlığı adına ben burslu okudum. Mezuniyet sonrası kura ile Ankara Çayır Mera ve Zootehni Araştırma Enstitüsüne atanmam yapıldı. Fakültede okuduğum dönemde Av. Haydar Koyuncu ile Ankara'ya geldiğinde çoğu zaman görüşürdük, bu sayede birçok kişiyi tanıma fırsatım olmuştu. Göreve başlayacağında yanına uğradım, Haydar amca Ankara'ya gidiyorum bir diyeceğiniz var mı diye sorunca bana şöyle demişti; "görevini layıkıyla yap, çalış, kaytarma, kendini geliştir ve başarılı olmaya gayret et. Ayrıca paran olmadığında borç para al, kasaba, bakkala ve manava yazdırıp veresiye alışveriş yapma demişti. Allah razı olsun bu tavsiyesini ben hayatımda prensip olarak kabul ettim, bugüne kadar hiç veresiye alışveriş yapmadım.
4. Ben, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesini Tarım Bakanlığı adına burslu oku-

dum. Mezuniyet sonrası kura ile Ankara Çayır Mera ve Zootehni Araştırma Enstitüsüne atamam yapıldı. Ortaokul, Lise ve üniversitede yabancı dil olarak Fransızca öğrendim. İngilizceyi mesleğe başladıktan sonra öğrenmek için kurslara gittim. Çalıştığım iş yeri o yıllarda Ankara dışındaydı, Eskişehir yolu üzerinde şimdiki Tarım ve Orman Bakanlığının olduğu yer idi. Ulaşım problem olduğundan daireden çıkan bir vasıta ile Ankara'ya inerken araçta bulunan bir misafir bey bana sordu. Ziraat yüksek Mühendisi olduğumu söyledim, Nerelisin dedi Konyalıyım deyince neresindensin diye sorunca Çumralıyım deyince Haydar Koyuncu'yu tanıyor musun diye sordu, bende tanıdığımı ve akrabamız olduğunu söyledim. Bey Tarım Bakanlığında Genel Müdür imiş (sonrada müsteşar muavini oldu) bana evli misin? Eşiniz çalışıyor mu? diye sordu, bende hayır ev hanımı deyince bana aynen şöyle demişti: "gel seni bir çiftliğe tayin edeyim biraz paran olsun sonra Ankara'ya gel burada tek maaşla zor geçinirsiniz dedi. Ben doktora yaptığımı söyleyince iyi o zaman burada çalışmaya devam et dedi." Haydar amcamın hatırına bana kararını değiştirdi seniz bana gel, istediğin gün istediğin bir çiftliğe tayini yaparım demişti.

5. Konestaşa Genel Müdür olarak çalışmak için görüşmeye geldiğimde de bana şunu söylemişti, sen aylık ücret konusunda hiçbir rakam söyleme onlar senin düşündüğünden daha fazlasını verirler demişti. Gerçekte öyle oldu devlet memuru iken 1978 yılında 4.100 TL alıyordum Konestaşa 10.000 TL. maaş vermişlerdi.

6. Konestaşa (Konya Unlu Gıda İmali ve Ticaret An. Şti= Belediye Ekmek Fabrikası) çalıştığım yıllarda (1978-1985) kendisiyle sık görüşürdüm. Bir gün akşama doğru Seyit Koyuncu'nun oraya uğradım. Av. Haydar Koyuncu bu ofiste çok otururdu. Av. Haydar Koyuncu bana Konestaşın işleri nasıl gidiyor ve nereye gidiyorsun diye sordu. Bilgi verdikten sonra bu akşam yönetim kurulu toplantısı var Başkannın Yılmaz Kulluk'un yanına gidiyorum dedim. Bana yanlış yaptığımı ve nasıl yapmam gerektiği konusunda şu nasihatle bulunmuştu; "Başkanın yanına bir gün önce gitmemi, gündemle ilgili bilgi

vermemi ve başkanın konuyla ilgili görüşünü alıp ayrılmam gerektiğini, başkanın ertesi gün yönetim kurulu toplantısında görüşülen hususların başkan tarafından yönetimle aynen paylaşılacağını ve böylece yönetim kurulu toplantısının sorunsuz geçeceğini tavsiye etmişti. Daha sonraki toplantılarda bu tavsiyeye uydum ve gerçekten hep rahat ettim ve başarılı da olmuştum.

Türk Parlamenterler Birliği Yönetim Kurulu Üyesi olan Haydar oyuncu, 01 Aralık 2005 Perşembe günü, kadim dostu Mehmet Acartürk'le buluşup öğle namazına hazırlık yapmak için abdest alacağı sırada kalp krizi geçirmiş ve Vatan Caddesi'ndeki evinde 80 yaşında iken hayata gözlerini yummuştur.

Cenazesi 02 Aralık 2005 Cuma günü evinden alınmış, İçeriçumra Kasabası'na götürülmüştür. Doğduğu Pir Ahmetli Mahallesi'nde Cuma Namazını müteakip yurdun dört bir yanından gelen dostları ve arkadaşlarının da katılımıyla aşırı kalabalık olması nedeniyle Cenaze Namazı Musalla da değil İçeriçumra Kasabası'nın Belediye Meydanı'nda Şeker Hocanın kıldırıldığı cenaze namazı sonrası dostlarının dualarıyla İçeriçumra Kabristanı'na defnedilmiştir.

Haydar Koyuncu'nun cenazesinin sevenleriyle dolup taşması, Konya'ya bıraktığı maddi ve manevi mirasın en büyük sembolü olarak görülmektedir. Allah rahmetiyle muamele eylesin, mekânı Cennet olsun.

DUYGULARIN SAVAŞI!!

(Kızım Aynur Huriye Nur Köfe'ye)

Sabret haber zindanda güler
Ölüm gül gülme beyaz leke
Kavga duygu ile fikir i
Şifa pes
Aşkın dua kapısı olmayan el
Sus koşmak oldu ağıt yitik şehit
Sevmek kör rüzgâra
Konuk

Son derin uyur sen ilk
Duyan
Konan peteğe kelebek
Aşkta
Akrep ceplerimi kemiren
Hile
Yılan yollarıma zehir duygu emziren
Keşke gür hendek adım
Aksak
Gitti gelinmez getirdi zaman

Gül öldü koku rüya alemi
Işır
Şımarı toprak ah etti
Yağmur
Ses gel gül dedi kaçtı ölüm

UĞUR KÖFE

Ellerim pınara ağlar rüzgâr uçarur

Çok öldü az güldü sustuk
Ansızın
İki karmaşa kahraman biz
Sesi gül aldı gece sessiz
Ay duydu biz göz söntük
İki yıldız
Renkler türkü örер yok bi
Haber
Şafağa anneler gülden
Hüzün örер

Göründü sessizlik biz
Suda iki taş
İçti güneş iki buğday biz
Gonca karanlığa küs sabaha süs
Kumları sabrı ten kokusu aç
Yar savaşlar tel tel duygu

Çumra/Konya
29 Ekim 2025

GÖKTEPE

Bahar geldiğinde çiçekler açar
Kol kol olup yola girse olmaz mı?
Toroslar eteği kokular saçar
Aşık olan bir gün görse olmaz mı?

Ahmet Hocam kalem tutan elleri
Şiir söyler dizi dizi dilleri
Ona ilham olur gonca gülleri
Taş olan kadını sorsa olmaz mı?

Sinan Hocam saza bir düzen verir
Ustalar çömeze bir sözen verir
Dağların delisi çok özen verir
Köristan'da tarih verse olmaz mı?

Aşık meclisine eller verilsin
Halime Bacıma güller serilsin

ANUŞ
GÖKCE

Yanık Ozan gelsin teller gerilsin
Bu meczup da sefa sürse olmaz mı?

Anuş der bu küçük şirin belde'nin
Eskiden Fariske şimdi Göktepe'nin
Çamuru şifadır Büğlü Dede'nin
Canatan, Yakuti sürse olmaz mı?

6 Aralık 2025
Havzan/ KONYA.

LAPA LAPA KAR YAĞAN YILLAR

Kış erken gelirdi eskiden. Daha kasım bitmeden sokaklara beyaz bir sessizlik çökerdi. Sabahları annemin "Hadi geç kalacaksın!" sesiyle uyanır, camdan dışarı bakar bakmaz içimi tarifsiz bir sevinç kaplardı. Lapa lapa yağan kar, sanki bütün mahalleyi aynı örtünün altına alır, herkesi eşitlerdi. Zengin, fakir, büyük, küçük fark etmezdi; herkes aynı soğuşu hissedirdi.

Okula giderken ayakkabılarımız su alırdı. O lastik tabanlı, içi karton koku ayakkabılar... Bir süre sonra ayak parmaklarımız uyuşur, çoraplarımız ağırlaşır ama kimse şikâyet etmezdi. Çünkü yol boyunca kar topu savaşı vardı, çünkü teneffüste sobanın etrafında ısınmak vardı, çünkü cebimizdeki tek bisküviyi bile paylaşmak vardı.

O zamanlar yokluk çoktu ama eksiklik yoktu. Bir kalemimiz kayboldu bütün sınıf arardı. Defterimiz bitse, arka sıralardan biri sessizce yaprak uzatırdı. Kimse "benim" demeyi bilmiyordu; her şey "bizim"di.

Bir gün yine kar fırtınası vardı. Okula gitmek

MERYEM
ÖĞÜTÇÜOĞLU

zor gelmişti ama gitmiştik. Sınıfta elektrikler kesildi. Öğretmenimiz sobanın yanına oturtu bizi, ders yapmadık. Hayat anlattı. "Zor günler insanı büyütür," demişti, "ama kalbinizi sertleştirmesin." O cümleyi yıllar sonra bile unutamadım.

Şimdi geriye dönüp baktığımda anlıyorum: O ıslak ayakkabılar bizi hasta etmedi, aksine dayanıklı yaptı. O soğuk sabahlar üşütmedi, birbirimize yaklaştırdı. Her şey azdı ama yeterliydi; çünkü paylaşmayı biliyorduk.

Bugün kar eskisi gibi yağmıyor belki, ya da yağıyorsa bile biz eskisi gibi bakmıyoruz. Ama içimde hâlâ o çocuk var: Elinde ıslak çantasıyla, yüzünde umutla okula koşan... Ve biliyorum ki insan, ne kadar büyürse büyüsün, en çok orada ısınıyor.